لغة البشتو

إدارة أوقاف
صالح عبدالعزيز الراجحي

د لمانځه زده کړه

ليکنه

داکتر/ عبد الله بن احمد الزيد

ژباړه

عبد النافع زلال

طبع على نفقة إدارة أوقاف
صالح بن عبدالعزيز الراجحي
غفر الله له ولوالديه ولذريته ولجميع المسلمين
www.rajhiawqaf.org

يهدى ولا يباع

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لمانځه زده کړه

لیکنه

ډاکټر/ عبد الله بن احمد الزید

ژباړه

عبد النافع زلال

(c) ketabton.com: The Digital Library

ح وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد، ١٤٢٤هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

الزيد ، عبد الله

تعليم الصلاة. / عبد الله الزيد .- الرياض، ١٤٢٤هـ.

٦٤ ص ، ١٢ × ١٧ سم

ردمك : ٩-٤٤٣-٢٩-٩٩٦٠

(النص باللغة البشتو)

١- الصلاة أ- العنوان

ديوي ٢٥٢,٢ ١٤٢٤/٥٩١٩

رقم الإيداع : ١٤٢٤/٥٩١٩

ردمك : ٩-٤٤٣-٢٩-٩٩٦٠

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

سریزه

الحمد لله وحده، والصلاة والسلام على رسول الله محمد بن عبد الله ﷺ، أما بعد:

له ما څخه څو څو ځلي وغوښتل شو چي دلمانځه په باره کي چي داسلام دوهم رکن دی، يو مختصر او جامع كتاب وليكم چي دلمانځه په اساسي احكامو باندي مشتمل وي، او نورو ژبو ته دترجمه كولو وړ وي. نو ما تقريباً ټول هغه كتابونه را غونډ* كړل كوم چي دلمانځه په باره كي ليكلي شوي وو، او دا خبره را ته په ډاګه* شوه چي دغه هر كتاب د لمانځه دمختلفو اړخونو* څخه يوه اړخ ته اشاره كړي ده، (مثلا) ځينو كتابونو دلمانځه د اداء كولو طريقه او كيفيت ذكر كړی وو، خو دهغه اهميت او فضيلت ته به يي اشاره نه وه كړې، او ځينو نورو دهغو اختلافي مسائلو تحقيق كړی وو كوم ته چي يو عام وګړی

(c) ketabton.com: The Digital Library

په لومړۍ مرحله کې اړتيا نلري..

نو ما دا غوره وګڼل* چې دلمانځه هغه مهم مسائل را غونډ کړم چې يو مسلمان ته يې زده کړه او پر ځای کول حتمي او لازمي دي، او دهري مسئلي سره مي دقران او سنت څخه دليل ذکر کړ، اختلافي او اوږده تفصيلي مسائل مي پريښودل، او دلوستونکي دزياتي استفادي لپاره مي داسي طريقه غوره کړه چې هم مختصره او هم ټولو مسائلو ته شامله وي، او نورو ژبو ته يې ژباړه هم آسانه وي.

له الله ﷻ څخه غواړم چې دا کتاب (دلوستونکو* لپاره) ګټور او داستفادې وړ وګرځوي.

إنه سميع مجيب، والله الموفق،،،

ډاکټر/عبد الله بن احمد الزيد

رياض-١/١/١۴١۴هـ

يادونه: دکومي کلمي په خوا کي چي د ستوری (*) نښه ده، هغه کلمه دکتاب په پای کي په لست کي مرادفه معنا لري، نو دمرادفي معنی لپاره دي نوموړي لست ته مراجعه وشي. (ژباړن)

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړنی خبري

لـه پیغمبر ﷺ څخه پـه صحیح حدیث کي راغلي دي چي فرمايي: «بُنِيَ الإِسْلاَمُ عَلَى خَمْسٍ: شَهَادَةِ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَإِقَامِ الصَّلاَةِ، وَإِيتَاءِ الـــزَّكَاةِ، وَصَوْمِ رَمَضَانَ، وَحَجِّ الْبَيْتِ لِمَنْ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلاً».

تـــرجمه: اسلام په پنځو (بنیادونو) باندي جوړ دی: (یدې) اقـرار کول چي بیله الله ﷻ څخه دعبادت وړ او حق معبود* نشـتـه، او محمـد ﷺ دالله پیغمبر دی، او لمونـځ کـول، او زکـات ورکـول، او روژه نـیول، او دکعبي شریفي حج کول -دهغـه چا لپاره چي هغې ته دتللو وس او توان ولري-.

دا حدیث شریف داسلام پـنځه ارکـانو تـه شـامل دی، او هغه دادي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی رکن: ددې کلمې ويل (لا إله إلا الله محمد رسول الله):

ددې کلمې معنی داده: چي بيله يو الله څخه بل هيڅوك دعبادت وړ او حق معبود نشته. نو (لا إله) دټولو هغو معبودانو (خدايانو) نفي کوي چي بيله الله ﷻ څخه يې عبادت کيږي، او (إلا الله) دهغه الله لپاره چي شريك نلري دعبادت اثبات کوي، الله ﷻ فرمايي: ﴿شَهِدَ اللّهُ أَنَّهُ لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ وَالْمَلاَئِكَةُ وَأُوْلُواْ الْعِلْمِ قَآئِمَاً بِالْقِسْطِ لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ [آل عمران: ١٨]

ترجمه: الله او ملائکو او دعلم خاوندانو پدې شاهدي ادا کړې ده چي بيله الله څخه بل هيڅوك دعبادت وړ او حق معبود* نشته، پداسي حال کي چي (په عدل سره دکائناتو) پالل او تدبير* (دهغه) په لاس کي دي، نشته بيله الله څخه بل دعبادت وړ معبود*، هغه بنه غالب او بنه حکمت والا دی.

او د (لا إله إلا الله) ويلو، او شاهدي ورکولو کي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دريو شيانو سره اقرار کول دي:

لومړی: د الوهيت توحيد:

او هغه دادی چي يواځي الله ﷻ دټولو عبادتونو او بندګۍ مستحق وبلل شي، او په هيڅ ډول دا (عبادتونه) بيله* الله ﷻ څخه دبل چا لپاره ونه شي.

او دا هغه توحيد دی چي ټول مخلوقات دهغه لپاره پيدا شويدي، الله ﷻ فرمايي: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالإِنسَ إِلاَّ لِيَعْبُدُونِ﴾ [الذاريات: ٥٦]

ترجمه: او ما پيريان او انسانان ندي پيدا کړی مګر ددي لپاره چي (يواځي*) دوی زما عبادت وکړي.

او دهمدي هدف لپاره الله ﷻ پيغمبران را ليږلي، او کتابونه يې نازل کړي دي، الله ﷻ فرمايي: ﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولاً أَنِ اعْبُدُواْ اللّهَ وَاجْتَنِبُواْ الطَّاغُوتَ﴾ [النحل: ٣٦]

ترجمه: او په تحقيق سره موږ په هر (پخواني) امت

(c) ketabton.com: The Digital Library

کي يو پيغمبر ليږلی وو (چي دوی ته امر وکړي پدې) چي تاسو (يواځي*) دالله عبادت وکړئ، او له باطله معبودانو څخه ځان وساتئ.

او شرك دتوحيد ضد دی، نو کله چي دتوحيد معنی دا شوه: چي يواځي ښايي دالله عبادت وشي، نو بيله* الله نه دبل چا په کمه اندازه عبادت کول هم شرك ګڼل کيږي، نو که څوك په خپل اختيار سره بيله الله نه دبل چا هر ډول عبادت وکړي: مثلا دهغه لپاره لمونځ وکړي، يا روژه ونيسي، يا سوال ځني* وکړي، يا نذر ورته ومني، يا کوم څاروی ورته حلال کړي، يا د مړي نه مدد اومرسته وغواړي، او يا داسي نور، نو دا په حقيقت کي* له الله سره شريك نيول دي، او شرك له ټولو نه لويه ګناه ده چي (دمسلمان) ټول نيك اعمال له مينځه* وړي.

دوهم: د ربوبيت توحيد:

او هغه دادی چي انسان پدي اقرار وکړي چي

(c) ketabton.com: The Digital Library

یواځـي* الله جل جلاله (د مخلوقـاتو) پـیدا کونکـی، روزي ورکونکـی، ژونـد ببنونکـی، مـرګ راوسـتونکی، (د کائـناتو) پـالونکی، او د اسـمانونو او ځمکـو څښتـن دی. او پدي سره اقرار کول دهغه فطرت (تقاضا) ده په کوم چي الله جل جلاله مخلوقات پیدا کړیدي، تردې پوري چي په کومو مشرکینو کښي چي زموږ پیغمبر محمد ﷺ رالیږل شوی وو، هغوی هم پدي توحید اقرار کاوه او تریـنه منکر نه وو، الله جل جلاله فرمایي: ﴿قُلْ مَن يَرْزُقُكُم مِّـــنَ السَّمَاءِ وَالأَرْضِ أَمَّن يَمْلِكُ السَّمْعَ والأَبْصَارَ وَمَن يُخْـــرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيَّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَن يُدَبِّرُ الأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللّهُ فَقُلْ أَفَلاَ تَتَّقُونَ﴾ [یونس: ۳۱]

تـرجمه: (اې پیغمبره مشـرکینو ته) ووایه چي څوك تاسـو تـه له آسـمان او ځمکـي نـه روزي* درکـوي؟ او څوك دغوږونو او سترګو مالك دی؟ او څوك ژوندی له مړي نـه او مـړی له ژونـدي څخـه راوباسـي؟ او څـوك

(c) ketabton.com: The Digital Library

د (ټولو) کارونو تدبیر او پالل کوي؟ نو ژر به هغوی ووايي: چي الله (دا ټول کارونه کوي)، نو ورته ووایه چي آیا تاسو (د الله څخه) نه ویریږئ؟.

او له انسانانو نه ډیر کم داسي خلك شته چي د ربوبیت له توحید نه یې په ښکاره انکار کړیدی، او په باطن کي له خپل ځان سره په هغه باندي عقیده لري، خو یوائي* دتکبر او عناد په وجه یې له هغه نه (په ظاهره) انکار کړیدی، لکه څرنګه چي الله ﷻ فرمايي: ﴿وَجَحَدُوا بِهَا وَاسْتَيْقَنَتْهَا أَنفُسُهُمْ ظُلْمًا وَعُلُوًّا﴾ [النمل: ١٤]

ترجمه: او د دغو (آیاتونو څخه) دوی دظلم او سرکشۍ د وجهي انکار وکړ، پداسي حال کي چي زړونو یې په هغه یقین او باور درلود.

دریم: د اسماء (نومونو) او صفاتو توحید:

د اسماء او صفاتو توحید دادی چي دالله په هغو صفاتو ایمان ولرو چي دخپل ځان لپاره یې ثابت

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړي، او يا پيغمبر ﷺ دالله ﷻ لپاره دغه نومونه او صفتونه ثابت کړي وي، او هغه پداسي شکل سره ثابت کړو چي دالله ﷻ دشان او شوکت سره لائق او مناسب وي، بي لدې چي دهغه په کيفيت او څرنګوالي پوه شو، او يا يې بيان کړو، او بيله دي چي هغه دمخلوقاتو له صفاتو سره مشابه او يو شان وګڼو، او يا يي په اصلي معنی کي تغير راولو، او يا ورنه انکار وکړو، الله ﷻ فرمايي: ﴿وَلِلَّهِ الأَسْمَاء الْحُسْنَى فَادْعُوهُ بِهَا﴾ [الأعراف: ۱۸۰]

ترجمه: او خاص الله لره ډير ښه او ښايسته نومونه دي، نو (الله ﷻ) په هغو (نومونو) سره وبولئ.

او الله ﷻ فرمايي: ﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ البَصِيرُ﴾ [الشورى: ۱۱]

ترجمه: دالله په شان* او څېر بل هيڅ شی نشته، او هم هغه ښه اوريدونکی او ښه ليدونکی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نـو پـه (لا إله إلا الله) ویلـو کـي ددي (پورتنـیو) دریـو شـیانو اعلان او په هغو اقرار دي، نو هغه څوك چي (لا إله إلا الله) پـه خوله سره ووايي او په معنى يي پوه شي، او دهغـي مطابق عمـل وکړي، يعني الله ته شريك پيدا نکـړي، او يوائـي هغـه دعـبادت لائـق وبولـي، نـو دا (سـړی) حقيقـي مسـلمان دی، او هغـه څـوك چـي دغـه کلمـه پـه خولـه سـره ووايـي، او دهغـې مطابق په ظاهره سره عمل وکړي، خو په زړه کي په هغې عقيده ونلري، نـو دا (سړی) منافق دی، او هغه څوك چي دغه کلمه په خولـه ووايـي، او دهغـې پـه خـلاف عمـل وکـړي، نـو دا (سـړی) کافـر دی، کـه څـه هـم دا کلمـه پـه وارو* وارو ووايي (بيا هم مسلمان نه بلل کيږي).

او پـه (محمـد رسـول الله) بـاندي شـهادت* ويلـو معنى داده: چـي پـه هغـه ديـن او رسـالت باندي ايمان راوړو کـوم چي محمـد ﷺ دالله جَلَّ جَلَالُهُ له جانـبه مـوږ تـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

راوړي دي، او په کومو چې يې امر کړی دهغه اطاعت وشي، او له کومو شيانو نه چې يې منع کړيده له هغو نه ډډه وکړي شي، او دا چې (دمسلمان) ټول اعمال او عبادتونه به دپيغمبر ﷺ دشريعت او سنت مطابق وي، لکه څرنګه چې الله ﷻ فرمايي: ﴿لَقَدْ جَاءكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُم بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُوفٌ رَّحِيمٌ﴾ [التوبة: ۱۲۸]

ترجمه: په رښتيا سره (ای مسلمانانو) تاسو ته ستاسو له جنس څخه پيغمبر راغلی دی، چې ډير سخت او درونـد دی پر ده باندي هغه څه چې تاسو ته تکليف رسوي، (او) په تاسو باندي ډير حرصناک دی، (او) پر مومنانو باندي مشفق او مهربان دی.

او فرمايي: ﴿مَّنْ يُطِعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللّهَ﴾ [النساء: ۸۰]

ترجمه: څوك چي دپيغمبر ﷺ اطاعت کوي، نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

(په حقيقت سره) هغه دالله ﷻ اطاعت کړی دی.

او فرمايي: ﴿وَأَطِيعُواْ اللّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ﴾ [آل عمران: ۱۳۲]

ترجمه: او دالله او د(هغه) دپيغمبر اطاعت وکړئ (حکم ومنئ)، ددې لپاره چې په تاسو رحم وشي.

او فرمايي: ﴿مُّحَمَّدٌ رَّسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاء عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاء بَيْنَهُمْ﴾ [الفتح: ۲۹]

ترجمه: محمد دالله ﷻ پيغمبر دی، او هغه کسان (صحابهٔ کرام) چې لده سره دي (هغوی) پر کفارو سختګير، او په خپلو مينځونو کې مهربان او زړه سواندي دي.

دوهم او دريم رکن: لمونځ کول، او زکات ورکول:

الله ﷻ فرمايي: ﴿وَمَا أُمِرُوا إِلاَّ لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاء وَيُقِيمُوا الصَّلاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَذَلِكَ دِينُ الْقَيِّمَةِ﴾ [البينة: ٥]

ترجمه: او دوی ته امر ندی کړي شوی مګر پدي (خبره) چي يواځي دالله ﷻ عبادت وکړي، پداسي حال کي چي عبادت به يې خاص (الله) لره وي، او له باطل نه به حق ته راګرځيدونکي او مايل وي، او لمونځ دي اداء کړي، او زکات دي ورکړي، او همدا (امر کړي شوي کارونه) محکم* او کلك دين دی.

او فرمايي: ﴿وَأَقِيمُواْ الصَّلاَةَ وَآتُواْ الزَّكَاةَ وَارْكَعُواْ مَعَ الرَّاكِعِينَ﴾ [البقرة: ٤٣]

ترجمه: او لمونځ بنه اداء کړئ، او زکات ورکړئ، او له رکوع کونکو سره رکوع وکړئ (يعني له لمونځ کونکو سره لمونځ وکړئ).

او لمونځ هغه رکن دی چي موږ به په راتلونکو صفحو کي دهغه احکام بيان کړو.

او زکات هغه (معينه اندازه مال) دی چي د

(c) ketabton.com: The Digital Library

مـالدارو خلکـو* د مـالونو څخـه اخيسـتل کـېږي او فقـيرانو او نـورو د زکـات مسـتحقو کسـانو تـه ورکـول کـېږي، او هغـه داسلام دارکانو څخه يو لوی رکـن دی، چـي پـه هغـه سره اجتماعـي لاسنيونه* او دافـرادو پـه مينځ کي يـو لـه بـل سـره مرسته او تعاون کول مينځ ته راځـي، او پـدي شـکل سـره يـې فقـير او محـتاج لـره پـه مـالدار سـړي بـاندي دا حـق ګـرځولی دی چي بيله کوم احسان او منت نه (ورته زکات ورکړي).

څلورم رکن: د رمضان دمياشتي روژه:

الله ﷻ فـرمايي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّـيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾

[البقرة: ۱۸۳]

تـرجمه: اې مومـنانو پـه تاسـو بـاندي روژه فـرض کـړې شويده، لکه څنګه چي په هغو کسانو فرض کړې شوې وه چي له تاسو نه مخکي وه (يعني پر مخکيني امتونو باندي)، تر څو (له الله نه) وويرېږئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځم رکن: حج کول دهغه چا لپاره چي د تلو راتلو طاقت* او قدرت يي ولري:

الله ﷻ فرمايي: ﴿وَلِلّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلاً وَمَن كَفَرَ فَإِنَّ الله غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ﴾ [آل عمران: ۹۷]

ترجمه: او الله تعالى لره پر خلكو* باندي دبيت الله حج كول (فرض) دي دهغه چا لپاره چي هغې ته دتلو راتلو طاقت* او قدرت ولري، او څوك چي كافر شو (ويې نه منه دغه حكم) نو بيشكه الله د ټول عالم نه بې پرواه دى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلمانځه اهمیت*

له مخکینیو خبرو څخه څرګنده* شوه چي لمونځ په اسلام کي لوی ارزښت* او مقام لري، او هغه داسلام دارکانو څخه دوهم داسي رکن دی چي بیله هغه داداء کولو نه (دچا) اسلام نشي صحیح کیدای، او د لمانځه په باره کي سستي او بي پروایي کول دمنافقینو له صفاتو څخه شمیرل کیږي، او (په مکمل ډول سره) پریښودل یي کفر او ګمراهي ده، چي په هغه سره انسان داسلام له دایري نه وزي، لکه څنګه چي پیغمبر ﷺ په صحیح حدیث کي فرمایي: «بَيْنَ الرَّجُلِ وَبَيْنَ الْكُفْرِ وَالشِّرْكِ تَرْكُ الصَّلاةِ».

ترجمه: دسړي او د کفر او شرك په مینځ کي (جلاکونکی حد) دلمانځه پریښودل دي. او فرمایي: «الْعَهْدُ الَّذي بَيْنَنا وَبَيْنَهُمْ الصَّلاةُ، فَمَنْ تَرَكَهَا فَقَدْ كَفَرَ»،

ترجمه: کوم عهد او پیمان چي زموږ او ددوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

(کافرانو) تر مینځ دی هغه لمونځ دی، چا چي هغه پریښود نو په رښتیا سره هغه کافر دی. (دا حدیث ترمذي روایت کړیدی، او هغه یې حَسَن بللی دی).

لمونځ د اسلام بنیاد او اساس دی، او هغه د الله ﷻ او بنده په مینځ کي رابطه ده، لکه څنګه چي پیغمبر ﷺ په صحیح حدیث کي فرمایي: «إِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا صَلَّى يُنَاجِي رَبَّهُ».

ترجمه: کله چي له تاسو نه یو تن لمونځ کوي نو هغه د خپل خدای سره راز او نیاز* کوي. او لمونځ د الله ﷻ سره د بنده د محبت لرلو، او د هغه د نعمتونو د قدر کولو علامه او نښانه ده، او د دې وجي نه چي لمونځ لوی ارزښت او فضیلت لري، نو ځکه خو له تولو نه اولینه فریضه ده چي پر پیغمبر ﷺ باندي فرض شویده، او لمونځ پدي امت باندي د معراج په شپه په اسمان کي فرض شوی دی، او چي کله له پیغمبر ﷺ نه پوښتنه* وشوه چي له تولو نه غوره*

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمل کوم دی؟ هغه وفرمایل: «الصَّلاةُ عَلَى وَقْتِهَا»، یعني: لمونځ کول په خپل وقت کي. (دا حدیث بخاري او مسلم روایت کړی دی).

او الله ﷻ لمونځ دګناهونو دپاکیدلو سبب ګرځولی دی، پیغمبر ﷺ فرمایلي دي: «أَرَأَيْتُمْ لَوْ أَنَّ نَهْراً بِبَابِ أَحَدِكُمْ يَغْتَسِلُ مِنْهُ كُلَّ يَوْمٍ خَمْسَ مَرَّات، هَلْ يَبْقَى مِنْ دَرَنه شَيْءٌ؟» قَالُوا: لا يَبْقَى مِنْ دَرَنه شَيْءٌ، قَالَ: «فَذَلكَ مَثَلُ الصَّلَوات الْخَمْسِ يَمْحُو اللهُ بِهِنَّ الْخَطَايَا»؟

ترجمه: آیا تاسو ته معلومه ده که له تاسو نه دیو کس دکور ددروازې مخي ته یوه ویاله* وي او هره ورځ په هغه کي پنځه ځله ولامبي*، نو ایا دده (په بدن) کي به څه خیري* پاتي شي؟ (صحابه وو ﷺ) وویل: نه، هیڅ خیري* به پاتي نشي، (پیغمبر ﷺ) وفرمایل: نو دا (په ورځ کي) دپنځو لمونځونو مثال دی، چي الله ﷻ دهغه په وجه (دلمونځ کونکي) ګناهونه بخښي. (دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

حديث بخاري او مسلم روايت کړيدی).

او په حديث کي له پيغمبر ﷺ نه راغلي دي: چي هغه کله لدي دنيا نه رحلت کاوه، اخيري وصيت او اخيرنۍ خبره يي داوه: «چي دلمانځه په باره کي، او دهغو (مريانو*) په باره کي چي ستاسو تر لاس لاندي دي، له الله نه وويرېږئ». (دا حديث احمد او نسائي او ابن ماجه روايت کړی دی).

الله جَلَّ جَلَالُهُ په قرآن کريم کي دلمانځه او لمونځ کونکو ډير لوی فضيلت او شرف ذکر کړی دی، له ټولو طاعتونو او عبادتونو نه يې دلمانځه زياته يادونه کړيده، او دهغه په باره کي يي خصوصي توصيه کړيده، الله جَلَّ جَلَالُهُ فرمايي: ﴿حَافِظُواْ عَلَى الصَّلَوَاتِ والصَّلاَةِ الْوُسْطَى وَقُومُواْ لِلّهِ قَانِتِينَ﴾ [البقرة: ۲۳۸]

ترجمه: پر (ټولو) لمونځونو باندي محافظت وکړی، او (په خاصه توګه) په مينځني (مازديګر لمونځ باندي، او (په لمانځه کي) الله ته په ويره (او

(c) ketabton.com: The Digital Library

ادب) سره ودرېږي.

او فرمايي: ﴿وَأَقِــمِ الصَّــلاَةَ إِنَّ الصَّلاَةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاء وَالْمُنكَرِ﴾ [العنكبوت: ٤٥]

تـرجمه: او لمونـځ بنـه اداء كـړې، پـه رښتـيا سـره لمونـځ (انسـان) لـه بې حـيايي او بـدو كارونو څخه منع كوي.

او فرمايي: ﴿يَــا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ اسْتَعِينُواْ بِالصَّبْرِ وَالصَّلاَةِ إِنَّ اللّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ﴾ [البقرة: ١٥٣]

تـرجمه: اى مومـنانو (لـه الله نـه) پـه صـبر او لمونـځ كولـو سره مدد وغواړى، په رښتيا سره چي الله له صبر كونكو سره دى.

او فرمايـي: ﴿إِنَّ الصَّلاَةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَّوْقُوتًا﴾ [النساء: ١٠٣]

ترجمه: پـه تحقـيق سـره لمونـځ پـر مومـنانو بـاندي معين او ټاكلى وخت كي فرض دى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله ﷻ دهغه چا لپاره چي لمونځ نکوي (سخت) عذاب واجب کړی دی، الله ﷻ فرمايي: ﴿فَخَلَفَ مِن بَعْدِهِمْ خَلْفٌ أَضَاعُوا الصَّلَاةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهَوَاتِ فَسَوْفَ يَلْقَوْنَ غَيًّا﴾ [مريم: ٥٩]

ترجمه: نو وروسته لدوی نه داسي خليفګان* راغلل چي لمونځ يي ضايع کړ (او نه يي اداء کاوه) او په شهوتونو پسي لاړل، نو دوی به (ژر) له بد عاقبت سره (په دوږخ کي) مخامخ شي.

او الله ﷻ په خپل مبارك كتاب (قران) کي ددي خبري بيان کړيدی چي دمجرمانو او ګنهکارانو ودوږخ* ته دداخليدلو اولين سبب دلمانځه پريښودل دي، هغه فرمايي: ﴿مَا سَلَكَكُمْ فِي سَقَرَ * قَالُوا لَمْ نَكُ مِنَ الْمُصَلِّينَ﴾ [المدثر: ٤٢-٤٣]

ترجمه: (له دوږخيانو* نه به پوښتنه وشي چي) کوم شي تاسو دوږخ ته داخل کړی؟ هغوی به ووايي: چي

(c) ketabton.com: The Digital Library

موږ له لمونځ کونکو څخه نه وو (نو ځکه دوږخ ته راوستل شوي يو).

او پيغمبر ﷺ فرمايلي دي چي څوك دسهار* او مازديګر* لمونځ وکړي نو هغه به جنت ته لاړ شي، لکه څنګه چي په صحيح حديث کي راغلي دي: «مَنْ صَلَّى البَرْدَينِ دَخَلَ الْجَنَّةَ».

ترجمه: څوك چي دسهار او مازديګر لمونځ وکړي، جنت ته به لاړ شي.

لمونځ په ټولو اسماني اديانو کي يو عام او ښکاره عبادت دی، چي معنى او مفهوم يي دادی چي (مسلمان) يواځي هغه الله ته تسليم شي او کامل اطاعت يي وکړي چي هيڅ شريك او ساری* نلري- ، او لمونځ انسانانو ته دتقوی، انکسار، الله ته رجوع کولو، صبر، جهاد، او توکل کولو تربيه* ور کوي، او دا هغه ظاهري عبادت دی چي دلمونځ کونکي په ايمان، او دالله رب العالمين په بندګۍ کي دهغه په

(c) ketabton.com: The Digital Library

رېښتنولۍ او صداقت دلالت کوي.

نو پر هر مسلمان باندي فرض دي چي په دوامدار شکل سره لمونځونه په خپلو وختونو کي په هغه طريقه سره اداء کړي چي الله ﷻ مشروع کړيده، تر څو پدي توګه دالله ﷻ او د پيغمبر ﷺ اطاعت پر ځای کړي، او دهغه له غضب او دردونکي عذاب څخه ځان وژغوري*.

(c) ketabton.com: The Digital Library

طهارت یا دلمانځه لپاره پاکوالی

دا طهارت دبدن*، جامو، او دلمانځه دځای پاك ساتلو ته شامل دی.

* دبدن پاکوالی په دوو شیانو سره کیږي:

لومړی: غُسل (ځان مینځل):

چې دجنابت*، حیض، او نفاس نه وروسته کیږي، پداسې شکل سره چې ټول بدن او ویښتان* په اوبو سره دپاکوالي په نیت ومینځي*.

دوهم: اودس کول:

الله ﷻ فـرمايي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلاةِ فاغْسِلُواْ وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُواْ بِرُؤُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَينِ﴾ [المائدة: ٦]

ترجمه: اې مومنانو کله چې لمانځه ته دولاړیدلو (نیت او اراده) وکړی، نو خپل مخونه، او لاسونه تر څنګلو* پورې ومینځئ، او پر خپلو سرونو باندې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسح وکړئ، او خپلې پښې* تر بجلکو* (پنډیو) پورې (ومینځئ).

نو دا مبارك ایت په هغو شیانو مشتمل دی دکومو چې مراعات په اودس کولو کې واجب دی، او هغه شیان دادي:

۱- دمخ مینځل دخولې او پوزې ته اوبو اچولو په شمول.

۲- تر څنګلو پورې دلاسونو مینځل*.

۳- دغوږونو په شمول دټول سر مسح کول.

۴- تر بجلکو* پورې دپښو مینځل.

* او دجامو او ځای پاکوالی دادی چې له مردارۍ او نجاست (ګندګۍ) نه لکه: تشې بولې*، ډکې بولې* او نورو نجاستونو (ګندګیو) څخه پاك وساتل شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیمم وهل

له هغو اسانتیاوو او سهولتونو څخه چي الله ﷻ مسلمانانو ته ورپه برخه کړیدي، یو هم دادی چي داوبو دنشتوالي په وخت یا په هغه صورت کي چي داوبو استعمالول انسان ته ضرر ولري، هغه ته یي تیمم وهل روا کړیدی. (دتیمم طریقه) پداسي شکل سره ده چي لاسونه به په ځمکه باندي ووهي او بیا په هغو سره خپل مخ او دواړه لاسونه مسح کړي.

الله ﷻ فرمايي: ﴿فَلَمْ تَجِدُواْ مَاء فَتَيَمَّمُواْ صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُواْ بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُم مِّنْهُ﴾ [المائدة: ٦]

ترجمه: (که مو چیري اودس یا غسل کولو ته ضرورت شو) او بیا مو اوبه ونه موندلي* نو په پاکه خاوره سره تیمم وکړی، (یعني دواړه لاسونه په ځمکه ووهی) او خپل مخونه او لاسونه په هغه سره مسح کړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمار ﷺ وايي: پيغمبر ﷺ زه په يو کار پسي واستولم، نو ماته جنابت* پيښ شو، او اوبه مي پيدا نکړي، نو (دپاکوالي لپاره) په خاورو کي داسي ولغړيدم* لکه څنګه چي يو حيوان لغړي (او بيا مي لمونځ وکړی)، او بيا پيغمبر ﷺ ته راغلم او قصه مي ورته بيان کړه، نو ويي فرمايل: «إِنَّمَا يَكْفِيكَ أَنْ تَقُولَ بِيَدَيْكَ هَكَذَا» ثُمَّ ضَرَبَ بِيَدَيْهِ الأَرْضَ ضَرْبَةً وَاحِدَةً، ثُمَّ مَسَحَ الشِّمَالَ عَلَى اليَمِينِ، وَظَاهِرَ كَفَّيْهِ وَوَجْهِهِ.

ترجمه: تا ته دا کافي وه چي لاسونه دي داسي په (ځمکه) وهلي وای، او بيا يي لاسونه يو ځل په ځمکه ووهل، او بيا يي په چپ (لاس) سره ښی (لاس)، او دلاسونو پنجې او خپل مخ مسح کړی. (دا حديث بخاري او مسلم روايت کړيدی).

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرض لمونځونه

اسلام پر هر مسلمان باندي په يوه ورځ او شپه کي پـنځه لمونځونـه فـرض کړيـدي، او هغـه: دسـهار، غرمي، مازديګر، ماښام، او ماسخوتن لمونځونه دي.

۱- دسهار لمونځ:

او هغـه دوه رکعـته دی، او وخت يـي له دوهمـي سپيدي* (هغـه پراخه روښنايـي چـي دشـپي لخـوا پـه مشرق کي وي) راختلو څخه تر لمر ختلو پوري دی.

۲- دغرمي لمونځ:

او هغـه څلور رکعـته دی، او وخت يـي دآسمـان له مينځ نـه دلمر له زوال څخـه شروع بيـا تـر هغـه پـوري دوام لري چي دهر شي سيوری يو برابر* شي، بيله هغه سيوري نه چي دزوال په وخت کي وي.

۳- دمازديګر لمونځ:

او هغـه څلـور رکعته دی، وخت يي دغرمي دوخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

له وتلو نه شروع کیږي تر هغه پوري چي دهر شی سیوری دوه برابره شي، بیله هغه سیوري نه چي دزوال په وخت کي وي، او دضرورت وخت یي دلمر تر لویدلو پوري دی.

۴- دمابنام لمونځ:

او هغه دري رکعته دی، او وخت یي دلمر لویدلو* نه تر سره شفق* ورکیدلو پوري دی.

۵- دماسخوتن لمونځ:

او هغه څور رکعته دی، وخت یي دمابنام دوخت له ختمیدلو نه وروسته بیا دشپي تر دریمي حصي او یا اولي نیمایي حصي پوری دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلمانځه اداء کولو طریقه

وروسته لدي نه چي بدن او دلمانځه ځای په تیر شوي کیفیت سره پاك شي، او مسلمان دلمانځه دوخت له داخلیدلو څخه مطمئن شي، نو قبلي (په مکه مکرمه کي بیت الله شریف) ته دي مخ کړي پداسي حال کي چي کوم فرضي او یا نفلي لمونځ کول غواړي، دهغه اراده او نیت به په زړه کي کوي، او بیا به لاندي افعال په ځای کوي:

۱- اول تکبیر (تکبیر تحریمه) «الله اکبر» به وایي، پداسي حال کي چي دسجدي ځای ته به ګوري.

۲- دتکبیر ویلو په وخت کي به خپل لاسونه داوږو برابر او یا دغوږونو دبرابری په اندازه پورته کوي.

۳- د«الله اکبر» وروسته دغه دوعا لوستل سنت ده: «سُبْحَانَكَ اللّٰهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، وَتَبَارَكَ اسْمُكَ، وَتَعَالَى

(c) ketabton.com: The Digital Library

جَـــدُّكَ، وَلاَ إِلَهَ غَيْرُكَ»(۱)، او کـه وغـواړي دا دوعا دي ووايـي: «اللَّهُمَّ بَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَّ بَيْنَ الْمَشْـــرِقِ وَالْمَغْرِبِ، اللَّهُمَّ نَقِّنِي مِنْ خَطَايَايَ كَمَا يُنَقَّى الــثَّوْبُ الأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ، اللَّهُمَّ اغْسِلْنِي مِنْ خَطَايَايَ بِالْمَاءِ وَالثَّلْجِ وَالْبَرَدِ»(۲).

۴- بـيا بـه وايـي «أَعُـــوذُ بَاللهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ، بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ»(۳)، او بـيا بـه «الحمد لله» لولي:

---

(۱) ترجمه: الهي! تا په پاکي سره يادوم او ستا پوره ستاينه کوم، او مبارك دی نوم ستا، او اوچت دی شان او شوکت ستا، او بيله تا نه بل څوك د عبادت وړ نشته.

(۲) ترجمه: الهي! زما او زما د ګناهونو تر مينځ دومره لري والی راولې، لکه څنګه چي دي د مشرق او مغرب په مينځ کي لري والی راوستی دی، الهي! ما له خپلو ګناهونو نه داسي پاك کړې لکه څنګه چي سپينه جامه له خيرو نه پاکه کړي شي، الهي! ما له ګناهونو نه په واوره، او اوبو، او ږلۍ سره ووينځې.

(۳) ترجمه: په الله سره د رټل شوي شيطان څخه پناه غواړم، په نامه د الله چي =

(c) ketabton.com: The Digital Library

﴿الْحَمْـــدُ للّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ * الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ * مَالِكِ يَــوْمِ الدِّينِ * إِيَّاكَ نَعْبُدُ وإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ * اهدِنَا الصِّرَاطَ المُســـتَقِيمَ * صِـــرَاطَ الَّذِينَ أَنعَمتَ عَلَيهِمْ غَيرِ المَغضُوبِ عَلَـــيهِمْ وَلاَ الضَّـــالِّينَ﴾[۱]، او لـدي وروسته به «آمين» وايي.

۵- بيا به له قرآن كريم نه هغه سورت او يا هغه آيتونه لولي چي په ياد يي وي او ورته اسانه وي، لكه دا ســـورت: ﴿إِذَا جَاء نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ * وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُـــونَ فِـــي دِيـــنِ اللَّهِ أَفْوَاجًا * فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ

ډير زيات مهربان او پوره رحم لرونكى دى شروع كوم.

(۱) ترجمه: ټولي غوره ستاينې يواځي الله تعالى لره دي چي دټول عالم پالونكى دى. ډير زيات مهربان او پوره رحم لرونكى دى. دجزاء دورځي خاوند دى. يواځي ستا عبادت كوو او يواځي له تا څخه مرسته غواړو. مونږ ته سمه لياره وښيه. دهغو كسانو لياره چي تا پر هغوى باندي انعام كړى دى، نه دهغو كسانو لياره چي ورباندي غضب كړې شوى، او نه دګمراهانو لياره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَاسْـــتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا﴾[۱]، او يا دقرآن كريم بل كوم سورت.

۶- بيا به لدې نه وروسته د «اللّٰهُ أَكْبَر»[۲] په ويلو سره ركوع كوي، پداسي حال كي چي ملا* به يي سيده او برابره وي، او لاسونه به يي پر ځنګنونو* ايښي وي، او «سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيم»[۳] به وايي، او دري ځلي* او يا له هغه نه زيات ويل يې سنت دي.

۷- بيا به د «سَمِعَ اللّٰهُ لِمَنْ حَمِدَهُ»[۴] په ويلو سره له

(۱) ترجمه: كله چي داالله مرسته او بريااليتوب رارسيږي. او ووينې چي خلك جوپې جوپې د الله په دين كي ننوځي. نو خپل پروردګار په پاكي ياد كړه، او له هغه څخه بخښنه وغواړه، بيشكه چي هغه ډير دتوبې قبلوونكى دى.

(۲) ترجمه: الله ډير لوى دى.

(۳) ترجمه: پاك دى ځما لوى پروردګار.

(٤) ترجمه: قبول كړه الله (حمد او ثنا) د هغه چا چي د هغه حمد او ثنا يې وويل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رکوع څخه سر پورته کوي، که امام وي او که يوازې ځانته وي، او له دريدلو وروسته به «رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ، حَمْداً كَثِيراً طَيِّباً مُبَارَكاً فِيهِ، مِلْءَ السَّمَاوَاتِ وَمِلْءَ الأَرْضِ، وَمِلْءَ مَا بَيْنَهُمَا، وَمِلْءَ مَا شِئْتَ مِنْ شَيْءٍ بَعْدُ»(۱) وايي.

او که مقتدي وو، نو د پورته کيدو په وخت کي به «رَبَّنا وَلَكَ الحمدُ...» تر آخره پوري وايي.

۸- بيا به د «الله أكبر» په ويلو سره سجدې ته ولاړ شي، پداسې حال کي چې متهان* (يا څنګلي) به يې له بغلونو څخه، او ورنونه* به يې له لينګو* څخه ليرې وي، او سجده به پر اوو اندامونو* باندې کوي: تندی

(۱) ترجمه: اې زمونږ پروردګاره! تا لره ټوله غوره ستاينه ده، ستاينه ډيره زياته، پاکه، او مبارکه، د آسمانونو او ځمکې او د هغوی تر مينځ د مخلوقاتو د ډکوالي په اندازه، او په اندازه د ډکوالي د هغه شيانو چې تا وروسته غوښتي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له پوزي سره، دواړه وُرغوي*، ځنګنونه، دپښو دګوتو شاوي، او «سُبحانَ ربيَ الأعلى»[1] به دري واره او يا زيات وايي، او چي کومه دوعا يي خوښه وي هغه به زياته لولي.

۹- بيا به د «الله اکبر» په ويلو سره له سجدي څخه سر راپورته کوي، او پر چپه پښه به کښيني، او ښي* پښه به دَرَوي*، او لاسونه به پر ورنونو او ځنګنونو باندي ايږدي، او «رَبِّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَعَافِنِي وَارْزُقْنِي وَاهْدِنِي وَاجْبُرْنِي»[2] به وايي.

۱۰- بيا به د «الله اکبر» په ويلو سره دوهمه سجده کوي، په کوم ترتيب سره چي يي لومړۍ سجده وکړه،

---

(۱) ترجمه: پاك دی ځما لوی پروردګار.

(۲) ترجمه: الهي! ما ته بخښنه وکړې، او په ما رحم وکړې، او ما ته عافيت راکړې، او روزي را ته راکړې، او هدايت را ته وکړې، او نقصان مي پوره کړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او پدي ډول سره يې يو رکعت پوره او بشپړ شو.

۱۱- بيا به د «الله اکبر» په ويلو سره دوهم رکعت ته پورته کيږي.

۱۲- بيا به «الحمد لله..» تر آخره پوري وايي، بيا به دقرآن کريم يو سورت وربسي وايي، بيا به رکوع ته ځي، بيا به له رکوع څخه راپورته کيږي، بيا به دوه سجدي کوي، په هماغه ترتيب سره لکه څرنګه چي يې په لومړي رکعت کي وکړ.

۱۳- وروسته لدې نه چي ددوهمي سجدې څخه سر را پورته کړي هماغسي به کښيني لکه څرنګه چي ددوو سجدو په مينځ کي کښيناستلی* وو، بيا به «التَّحِيَّاتُ لله وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ، السَّلامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللهِ الصَّالِحِينَ، أَشْهَدُ أَنْ لاَّ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ»[۱] ووايي.

---

(۱) ترجمه: ژبني او بدني او مالي عبادتونه ټول الله لره دي، سلام او د الله =

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـه چـیري لمونـځ دوه رکعتـیز وو لکـه د سـهار، جمعـي، او یـا اختـر لمونـځ نـو تـر اخره به ناست وي او د «التحیات..» وروسـتـه به «اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّــــكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِــــيدٌ»(١) وواپـــي، او له څلورو شیانو څخه به پناه غـواړي او داسي بـه وایـــي: «اللّٰهُـــمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ

رحمت او برکـتونه دي وي پر تا اې پیغمبره! سلام دي وي پر مونږ او د الله پر نـیکو بـندګانو، زه شـاهدي ورکـوم چـي بـیله الله نـه بـل د عـبادت وړ معبود* نشته، او شاهدي ورکوم چي محمد د الله بنده او پیغمبر دی.

(١) ترجمه: الهي! پر محمد او د محمد پر اهل وعیال درود ولیږه، لکه څنګه چي دي پر ابراهیم ﷺ او د ابراهیم ﷺ پر اهل و عیال درود لیږلی دی، په رښتیا سره تـه سـتایلی شوی، د لویي خاوند یې، او برکت نازل کړه پر محمد او د هغه پر اهل وعیال باندي، لکه څنګه چي دي برکت نـازل کړی دی پر ابراهیم ﷺ او د هغه پر اهل وعیال باندي، په رښتیا سره ته ستایل شوی، د لویي خاوند یې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عَــذَابِ جَهــنَّمَ، وَمِــنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَــاتِ، ومِنْ شَرِّ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَّالِ»[۱]، او بيا بـه دخپـل ځـان لـپاره ددنـيا او اخرت دخير غوښتلو دوعـا كـوي، او دا (دوعاګانـي او اذكـار) پـه فرضـي او نفلـي لمونځونو دوارو كي ويل كيږي.

بـيا بـه پـه «السَّلامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللهِ»[۲] ويلو سره ښي طرف ته سلام ګرځوي، او بيا به په «السَّلامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللهِ» ويلو سره چپ طرف ته سلام ګرځوي.

او كـه لمونځ دري ركعتيز وي لكه دمابنام لمونځ، او يـا څلـور ركعتـيز وي لكـه دغرمـي، مازديګـر، او ماســخوتن لمونځونــه، نــو د لومــړی ناســتي له

---

(۱) ترجمه: الهي! زه په تا سره پناه غواړم د دوزخ له عذاب څخه، او د قبر له عذاب څخه، او د ژوند او مرګ له فتنو څخه، او د مسيح دجال د فتنې د شر څخه.

(۲) ترجمه: سلام (سلامتيا) او دالله رحمت دي وي پر تاسي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

«التحـــيات..» نـه وروسـتـه بـه «الله اکبر» ووایـي او وبـه دریږي، او بـیا بـه «الحمد لله..» یوازي ووایي: او بیا به رکوع او سجده وکړي، لکه څرنګه چي یي په اولو دوو رکعتونو کي وکړه، بـیا بـه پـه همـدا ډول سـره څلـورم رکعت کوي، لیکن له سجدي نه وروسته به د «تَوَرُّك» پـه شـکل کښیني، او هغـه داده چي ښي پښـه ودَرَوي، او چـپه پښـه بـه تـر هغـه لاندي کښېږدي، او کوناټي بـه پر ځمکه کښـېږدي، او بـیا بـه «التحــیات..» ووایـي، دمابنـام پـه دریـم رکعـت کـي، او دغرمـي، مازدیګر او ماسخوتن په څلورم رکعت کي، او بیا به پر پیغمبر ﷺ بـاندي درود «الـــلهمَّ صَلِّ..» وایـي، او کـه وغـواړي نو دوعـا دي وکـړي، او بـیا بـه ښـي او چـپ طرف ته سلام وګرځوي لکه څرنګه چي مخکي بیان وشو.

او پدي ترتیب سره یي لمونځ پوره او بشپړ شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جماعت* لمونځ

دجماعت لمونځ په یوازې لمونځ باندي اوویشت درجې زیات فضیلت او غوره والی لري، لکه څرنګه چې له ابن عمر رضي الله عنهما څخه په بخاري کې روایت دی چې پیغمبر ﷺ فرمایي: «لقد همَمْتُ أن آمرَ بالصلاةِ فتُقامَ ثم أُخالفَ إلى قومٍ في منازِلِهم لا يشهدونَ الصلاةَ في جماعةٍ فأُحرقَها عليهم».

ترجمه: په رښتیا سره چې ما اراده وکړه چې امر وکړم چې لمونځ ودرول شي (اقامت وویل شي)، اوبیا زه دهغو کسانو کورونو ته لاړ شم چې دجماعت لمونځ ته نه راځي، او (کورونه یې) ورباندي وسوځوم. (دا حدیث بخاري او مسلم روایت کړی دی).

نو که چیري دجماعت لمونځ پریښودل لویه ګناه نه وای، پیغمبر ﷺ به دوی دکورونو په سوځولو سره نه تهدید* کولای. او الله ﷻ فرمایي: ﴿وَأَقِيمُواْ الصَّلاَةَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَآتُواْ الزَّكَاةَ وَارْكَعُواْ مَعَ الرَّاكِعِينَ﴾ [بقرة: ٤٣]

ترجمه: او لمونځ ښه اداء کړئ، او زکات ورکړئ، او له رکوع کونکو سره رکوع وکړئ (یعني له لمونځ کونکو سره لمونځ وکړئ).

(c) ketabton.com: The Digital Library

دجُمعې لمونځ

اسلام همیشه یووالی او وحدت خوښوي او هغه ته (خلګ) رابولي*، او اختلاف بد ګڼي او له هغه نه کرکه او نفرت کوي، او هیڅ داسي کار نشته چي دمسلمانانو په مینځ کي دیووالي او وحدت درامینځ ته کیدو په لاره کي مثبت رول* ولري، او اسلام (مسلمانان) هغه ته دعوت او تشویق کړي نه وي، او په هغه سره یې امر نه وي کړی.

دجمعې ورځ دمسلمانانو لپاره داختر ورځ ده، چي په هغې کي دالله ﷻ یادونه او تعظیم کوي، او ددنیا له کارونو او مصروفیتونو نه لیري په مسجدونو کي راغونډیږي، تر څو دالله ﷻ درضا لپاره دهغه له فرائضو څخه یوه مهمه فریضه او وجیبه* په ځای کړي، او دخطیبانو او عالمانو هغه لاربنودونو او ارشاداتو ته غوږ کښیږدي، کوم چي په خطبه کي یي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړاندي کوي، او خطبه هغه اوونیز (هفته وار) درس دی چي خطیب دهغي پواسطې سره اوریدونکي دالله ﷻ توحید ته رابولي*، او هغوی ته نوی ژوند ورکوي، او دالله او پیغمبر ﷺ محبت او اطاعت ته چمتووالی یي په زړونو کي بیا تازه کوي، الله ﷻ فرمايي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِي لِلصَّلَاةِ مِن يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ * فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِن فَضْلِ اللَّهِ وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾ [الجمعة: ٩-١٠]

ترجمه: ای مومنانو کله چي دجمعي په ورځ د (جمعي) لمانځه لپاره اذان وشي، نو دالله وذکر (لمانځه) ته ورودانګی*، او پلورل* (او پیرودل)* پریږدی، دا ستاسو لپاره ډیره غوره ده که تاسو پوهیدلاست، او چي کله لمونځ اداء شي، نو په ځمکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـي خـواره* شـی، او دالله فضـل وغـواړی، او الله پـه ډیـرو یـادوولو سره یـاد کـړی، ژر دی چـي کامـیابه بـه شي.

او دجمعـي لمونـځ پـر هـر مسـلمان نـر او ښځـي باندي فـرض دی، کلـه چي بالغ* ازاد او مقيم* وي، او پيغمبر ﷺ هميشـه هغـه اداء کـړی دی، او دهغـه چـا لـپاره يي ډيـره سـخته سزا ټاکلي ده چـي هغـه نـه اداء کـوي، پيغمبر ﷺ فرمايـي: «لَيَنْتَهِيَنَّ أَقْوَامٌ عَنْ وَدْعِهِمُ الْجُمُعَـــاتِ أَو لَيَخْــتِمَنَّ اللهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ ثُمَّ لَيَكُونَنَّ مِنَ الْغَافِلِينَ».

تـرجمه: دجمعـي لمونځونو پرېښودلو نه دي خلګ پـه کلکـه ډډه وکـړي، او (کـه داسـي ونکـړي نو) الله ﷻ بـه ددوی پـه زړونـو باندي (دغفلت) مُهر* (ټاپه) لګوي، نـو بـيا بـه دغافلانو (ګمراهانو) لـه جملي نـه وي. (دا حديث مسلم روايت کړی دی).

(c) ketabton.com: The Digital Library

او فرمايي: «مَــنْ تَرَكَ ثَلاثَ جُمَعٍ تَهَاوُناً طَبَعَ اللهُ عَلَى قَلْبِهِ».

ترجمه: څوك چي دري جمعي (لمونځ) دسستۍ او تنبلۍ په وجه پرېږدي، الله ﷻ به دهغه په زړه باندي (دغفلت) مُهر (ټاپه) ولګوي.

دجُمعي لمونځ دوه ركعته دى، چي يو مسلمان به يي په إمام پسي دمسلمانانو سره يوځاى په جَمعه كي اداء كوي.

دجُمعي لمونځ بيله جَمعي څخه نه صحيح كيږي، نو مسلمانان به سره يو ځاى راغونډيږي، او إمام به دوى ته خطبه وايي او نصيحت او لارښودنه به ورته كوي، او دخطبي په وخت كي خبري كول ناروا دي، ان تردې كه خپل ملګري ته ووايي چي: مَه، يا چوپ شه، نو دا هم بيځايه (او ممنوع) كار دى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمسافر لمونځ

الله ﷻ فرمايي: ﴿يُرِيدُ اللّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلاَ يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ﴾ [البقرة: ۱۸۵]

ترجمه: الله ﷻ ستاسو لپاره اسانتيا غواړي، او تاسو ته تکليف نه غواړي.

همدا راز اسلام داسانتيا او سهولت دين دی، او الله ﷻ هر څوك دخپل وس سره سم* مُکلف کوي، او دداسي کار امر ورته نکوي چي په هغه نشي توانيدلای*، او له دې امله چي په سفر کي هم دمشقت او تکليف اټکل دی، نو الله ﷻ په هغه کي دوه شيان داسانتيا لپاره روا کړيدي:

لومړی: دلمانځه لنډول (قصر کول):

پداسي ډول سره چي څلور رکعتيز لمونځ به دوه رکعته کوي، نو که چيري ته مسافر وې نو دغرمي، مازديګر او ماسخوتن لمونځ دوه رکعته وکړه، او

(c) ketabton.com: The Digital Library

دماښام او سهار لمونځ په خپل حالت پاتې کيږي يعني په هغې کي قصر نشته.

دلمانځه لنډول دمسلمانانو لپاره دالله ﷻ له طرف نه يوه اسانتيا او رخصت دی، او الله ﷻ داسانه حکمونو (رخصتونو) په ځای کول هماغسي خوښوي لکه څنګه چي دګران حکمونو (عزيمتونو) په ځای کول خوښوي.

دسفر په حکم کي: دموټر*، الوتکي، کښتۍ*، ريل ګاډی، څارويو*، او يا پښو سره سفر کول برابر دي، دې ټولو ته سفر ويلي کيږي، او لمونځ پکښي کي لنډ کيږي، تر څو چي سفر دګناه په مقصد نه وي (چي په هغه کي دلمانځه لنډول روا ندي).

دوهم: ددوو لمونځونو يوځای کول:

مسافر ته روا دي چي دوه لمونځونه يو ځای په يوه وخت کي وکړي، نو دغرمي او مازديګر لمونځونه به يوځای کوي، او همدا رنګه دماښام او ماسخوتن

(c) ketabton.com: The Digital Library

لمونځونـه بـه يوځـای کـوي، او ددوارو لمونځونو وخت به يـو کـوي، خـو دواړه لمونځونه به يوله بل څخه بيل* اداء کـيږي، لومـړی بـه د غرمـي لمونـځ کـوي بـيا بـه وربـسـي سمدسـتي* دمازديګـر لمونـځ کـوي، يـا اول دماښـام لمونـځ او وربـسـي بـه سمدسـتي دماسـخوتن لمونځ کوي.

او ددوو لمونځـونـو يوځـای والـی يـوازي* او يوازي دغرمـي او مازديګـر، او دماښـام او ماسخوتن په مينځ کـي وي، مـثلاً دسـهار او غرمـي، يـا دمازديګـر او ماښام لمونځونه يوځای کيدلای نشي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(دلمانځه نه وروسته) مسنونه اذکار (او دعاګاني)

دلمونځ کونکي لپاره سنت دي چي دلمانځه نه وروسته دري ځلي «أستغفر الله» ووايي، او بيا به دا (دعا) وايي: «اللّهمَّ أنتَ السَّلامُ، ومنْكَ السّلامُ، تَبارَكْتَ يا ذَاالجَلالِ وَالإِكْرَام، لا إِلَهَ إِلا اللهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ المُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَديرٌ، اللّهُمَّ لاَ مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ، وَلاَ مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ، وَلاَ يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ»[١]، او دري ديرش ځلي به «سُبْحَانَ اللهِ»، «الْحَمْدُ للهِ»، «اللهُ أَكْبَر» وايي، او سل ځلو پوره کولو لپاره به «لا إِلَـهَ إِلا اللهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ،

---

(١) ترجمه: د ثنا، ستاينې او لويي ښښتن دي، دا وينا ډيره حق ده چه بنده يي کوي (او مونږ ټول ستا بندګان يو) چه اي زما الله څوك منع کوونکي نشته د هغه څه چه ته يي ورکوې، او نه ورکوونکي شته د هغه څه چه ته يي نه ورکوي، او ستا په وړاندي مالدار ته د هغه مال ګټه نه رسوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ»[١] وايي.

او (بيا به) آيت الكرسي، «قل هو الله أحد..»، «قل أعوذ برب الفلق..»، او «قل أعوذ برب الناس..» وايي.

او ددغه دريو سورتونو دري ځل ويل دسهار او ماښام دلمانځه څخه وروسته مستحب دي، لكه څرنګه چي دماښام دلمانځه وروسته مستحب دادى چي دمخكيني اذكارو وروسته دا دعا هم لس ځل وايي: «لا إِلَهَ إلا اللهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، يُحْيِي وَيُمِيتُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ»[٢].

او دا اذكار ويل ټول سنت دي او فرض ندي.

---

(١) ترجمه: بيله الله نه بل د عبادت وړ معبود نشته، هغه يو دى، شريك نلري، هغه لره (دكائناتو) ټولواكي او پوره غوره ستاينه ده، او هغه پر هر څه قادر دى.

(٢) ترجمه: بيله الله نه بل د عبادت وړ معبود نشته، هغه يو دى، شريك نلري، هغه لره (دكائناتو) ټولواكي او پوره غوره ستاينه ده، ، ژوند وركوي، او مرګ راولي، او هغه پر هر څه قادر دى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دفرضو سره سنت لمونځونه (سنت راتبه)

دهر مسلمان نارينه او ښځي* لپاره سنت دي -كه چيري هغه مسافر نه وي- دفرضو څخه پرته ددوولس ركعته لمونځ اهتمام وكړي، او هغه دادي:

څلور ركعته دغرمي دلمانځه څخه مخكي، او دوه ركعته وروسته، او دوه ركعته دماښام دلمانځه څخه وروسته، او دوه ركعته دماسخوتن دلمانځه څخه وروسته، او دوه ركعته دسهار دلمانځه څخه مخكي.

له أُمّ المومنين أُمّ حبيبه رَمْلَه بنت أبي سفيان ﷺ نه روايت دى وايي: دپيغمبر ﷺ نه مي واوريدل چي فرمايي: «مَا منْ عَبْد مُسْلم يُصَلِّي لله في كُلِّ يَوْمٍ ثنْتَيْ عَشْرَةَ رَكْعَةً تَطَوُّعاً غَيْرَ الْفَرِيضَة إلاَّ بَنَى اللهُ لَهُ بَيْتاً في الْجَنَّة، أَوْ إلاَّ بُنِيَ لَهُ بَيْتٌ في الْجَنَّة».

ترجمه: هيڅ يو مسلمان بنده به نه وي چي په ورځ كي دفرضو څخه پرته دوولس ركعته بيله فرضو څخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نفل لمونځ وکړي، مګر دا چي الله ﷻ به هغه لره په جنت کي يو کور جوړ کړي، او يا به هغه لره په جنت کي يو کور جوړ شي. (دا حديث مسلم روايت کړی دی).

اما په سفر کي به پيغمبر ﷺ دغرمي، مابنام، او ماسخوتن سنت نکول، خو د سهار سنت، او وتر به يي نه پريښودل، او دپيغمبر ﷺ (طريقه) زموږ لپاره داقتداء او پيروۍ غوره نمونه ده، الله ﷻ فرمايي: ﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ﴾ [الأحزاب: ٢١]

ترجمه: بيشکه چي دپيغمبر ﷺ (په طريقه او سنتو کي) ستاسو لپاره غوره اقتداء او پيروي ده.

او پيغمبر ﷺ فرمايي: «صَلُّوا كَمَا رَأَيْتُمُونِي أُصَلِّي».

ترجمه: په کوم ډول چي ما ګوری لمونځ کوم، په هماغه ډول لمونځ وکړی.

والله وَلِيّ التوفيق، وصلى الله على محمد وآله وصحبه وسلم،،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلهجې د اختلاف په صورت کې يوه معنى لرونکي کلمات چې په کتاب کې راغلي دي

کلمه	معنى
اړخونه	طرفونه، جهتونه
ارزښت	اهميت
اندامونه	اعضاء
اهميت	ارزښت
بالغ	مړانه وهلى، بلوغ سن ته رسيدلى
بجلکه	ښنګرى، دپښي ګيټي
بدن	جسم، وجود
برخې لرل	شامليدل
بېل	جلا، جدا
پښې	سپي
پلورل	خرڅول
پوښتنه	تپوس، سوال
پيرودل	رانيول، اخيستل
تدبير	تنظيم، پالنه
تدبير	اداره، پالنه، کنټرول

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلمه	معنی
تشي بولي	وړې بولي، ميتيازي، بولي
توانيدل	قدرت لرل
توپير	فرق
تهديد	ويرول، ګواښ ورکول
جماعت لمونځ	په جَمه لمونځ
جنابت	غُسل اوبنتل
ځلي	واري
ځنګون	زنګون، ټکې، ټوټکې
څرګنده	معلومه
څرګنده	ښکاره، ظاهره
څرنګوالی	کيفيت
څنګل	ليچه، مټ
خلګك	خلق
خليفګان	هغه کسان چي له تير شوو کسانو نه نمايندګي کوي
خواره	تيت، خپاره
خِيره	ناپاکي، چټلي

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلمه	معنی
ډَرَول	نيغ نيول، ولاړول
دوږخ	جهنم، دوزخ
دوهم	دويم
ډکي بولي	غُل، غتي بولي، دانسان ګندګي او فاضله مواد
رابولي	دعوت کوي، غواړي
راز ونياز	دزړه خبري، دسر خبري، دزړه خواله
رول	تاثير
ژغورل	نجات ورکول، ساتل
ساری	مثل، مانند، همتا، شبيه
سپيدې	دسهار رڼايي، دسبا کيدلو علامه
سمدستي	ژر، زر، فوراً
سهار	سَحَر، سهَر
شان	مثل
شان او شوکت	عزت او جلال
شاهدي	ګواهي
شفق	دمابنام په وخت کي د اسمان (اُفُق) سرخي

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلمه	معنی
نبی	راسته
عناد	دښمني
غوره	بهتر، ښه
غونډول	ټولول، جمع کول
کښیناستل	کیناستل
لاسنیونه	یو بل سره کومك کول
لامبل	غسل کول
لغړیدل	لغښتل، ډډه په ډډه اوړيدل، رغښتل
له مینځه وړي	باطله وي، ورکوي
لینګی	ساق، دبجلکي او ځنګون تر مینځ حصه
مازدیګر	نمازدیګر
مټ	داوړې نه تر څنګل پوري حصه
محکم	ټینګ، کلك
مریان	غلامان
معبود	خدای، هغه څوك يا څيز چي خلګ يي عبادت کوي
مقیم	هغه څوك چي مسافر نه وي، په خپل وطن کي

(c) ketabton.com: The Digital Library

معنی	کلمه
شا	ملا
ټاپه	مُهر
ګاډی	موټر
پيدا کول	موندل
پريولي، پريمينځي	مينځي
ورځغستل، منډه وهل	وردانګل
دلاس تلی	ورُغوی
پټون، بنانګه	ورون
قدرت، توان	وسعه
وبلل	وګڼل
وريښتان	ويښتان
يو چند	يو برابر

(c) ketabton.com: The Digital Library

دموضوعاتو فهرست

سریزه ۳
لومړنی خبري ۵
لومړی رکن: ددې کلمې ویل (لا إله إلا الله محمد رسول الله): ۶
دوهم او دریم رکن: لمونځ کول، او زکات ورکول:............ ۱۴
څلورم رکن: د رمضان دمیاشتې روژه:........................ ۱۶
پنځم رکن: حج کول دهغه چا لپاره چي د تلو راتلو
طاقت* او قدرت يي ولري: ۱۷
دلمانځه اهمیت* ۱۸
طهارت یا دلمانځه لپاره پاکوالی ۲۶
تیمم وهل... ۲۸
فرض لمونځونه ۳۰
دلمانځه اداء کولو طریقه.. ۳۲
د جماعت* لمونځ.. ۴۳
دجُمعې لمونځ... ۴۵
دمسافر لمونځ.. ۴۹
لومړی: دلمانځه لنډول (قصر کول):............................ ۴۹
دوهم: ددوو لمونځونو يوځای کول: ۵۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

(دلمانځه نه وروسته) مسنونه اذکار (او دعاګاني)............ ۵۲
دفرضو سره سنت لمونځونه (سنت راتبه)...................... ۵۵
دمؤلف لنډه پیژندنه.................................... ۵۷
دلهجي داختلاف په صورت کي يوه معنى لرونکي
کلمات.. ۵۸
چي په کتاب کي راغلي دي.......................... ۵۸
دموضوعاتو فهرست.................................... ۶۳

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعليم الصلاة

تأليف

د. عبدالله بن احمد الزيد

ترجمة

عبدالنافع زلال

باللغة «البشتو»

(c) ketabton.com: The Digital Library

إدارة أوقاف
صالح عبدالعزيز الراجحي

تعليم الصلاة

تأليف

د. عبدالله بن أحمد الزيد

ترجمة

عبدالنافع زلال

باللغة «البشتو»

مطبعة دار طيبة - الرياض - ت: ٤٢٨٣٨٤٠

GIFT NOT FOR SALE

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library